



## СИЛАБУС

### Базова інформація про дисципліну

<b>Назва дисципліни</b>	<b>СЕ107 Технології проектування комп'ютерних систем Computer Systems Design Technologies</b>
<b>Рівень вищої освіти</b>	Перший (бакалаврський)
<b>Галузь знань</b>	12 „Інформаційні технології”
<b>Спеціальність</b>	123 „Комп'ютерна інженерія”
<b>Освітня програма</b>	Комп'ютерна інженерія”
<b>Семестр</b>	1 семестр
<b>Курс</b>	1 курс (за скороченою формою навчання на базі ОКР молодший спеціаліст, ОС фаховий молодший бакалавр) 3 (повний термін навчання)
<b>Анотація курсу</b>	<p><u>Мета вивчення дисципліни.</u> Метою викладання дисципліни є вивчення студентами: тенденцій розвитку САПР; основних термінів та визначень; принципів побудови та функціонування САПР; моделей, методів та програм моделювання на усіх рівнях проектування комп'ютерних систем (КС); проведення порівняльного аналізу; методів пошуку оптимальних рішень, формування у студентів базових теоретичних знань та практичних навичок.</p> <p><u>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- призначення САПР КС та їх структуру;</li> <li>- склад та призначення програмного забезпечення САПР;</li> <li>- задачі, моделі та методи на різних рівнях автоматизованого проектування комп'ютерних систем;</li> <li>- методи порівняльного аналізу та пошуку оптимальних рішень.</li> </ul> <p><u>Вміти:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- володіти методами та засобами проектування комп'ютерних систем;</li> <li>- здійснювати декомпозицію проектної задачі;</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- визначати математичну модель для рішення задачі проектування;</li> <li>- формулювати критерії оцінки якості проектних рішень;</li> <li>- визначати методи оптимізації;</li> <li>- вибрати (розробляти) мову опису вхідної інформації, щодо об'єкту проектування;</li> <li>- вирішувати поставлену задачу проектування за допомогою САПР.</li> </ul>
<b>Сторінка курсу в MOODLE</b>	<a href="http://78.137.2.119:1919/m72/course/view.php?id=91">http://78.137.2.119:1919/m72/course/view.php?id=91</a>
<b>Мова викладання</b>	українська
<b>Лектор курсу</b>	к.т.н., Бурмістров Сергій Владиславович канали комунікації: СДН «Moodle»; повідомлення в чаті електронна пошта: <a href="mailto:sergij.burmistrov@ukr.net">sergij.burmistrov@ukr.net</a> , тел. 095-003-55-64 (Viber)
<b>Місце дисципліни в освітній програмі</b>	
<b>Освітня програма</b>	<a href="http://csbc.edu.ua/documents/otdel/ce.pdf">http://csbc.edu.ua/documents/otdel/ce.pdf</a>
<b>Перелік загальних компетентностей (ЗК)</b>	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність працювати в команді. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
<b>Перелік спеціальних компетентностей (СК)</b>	Здатність вільно користуватись сучасними комп'ютерними та інформаційними технологіями, прикладними та спеціалізованими комп'ютерно-інтегрованими середовищами для розробки, впровадження та обслуговування апаратних та програмних засобів комп'ютерної інженерії. Здатність брати участь в модернізації та реконструкції апаратних та програмних засобів комп'ютерної інженерії, зокрема з метою підвищення їх ефективності. Здатність системно адмініструвати, використовувати, адаптувати та експлуатувати наявні інформаційні технології та системи. Здатність здійснювати організацію робочих місць з урахуванням вимог охорони праці, їх технічне оснащення, розміщення комп'ютерного устаткування, використання організаційних, технічних, алгоритмічних та інших методів і засобів захисту інформації.

	<p>Здатність оформляти отримані робочі результати у вигляді презентацій, науково-технічних звітів.</p> <p>Здатність здійснювати вибір, розробляти, розгортати, інтегрувати, діагностувати, адмініструвати та експлуатувати комп'ютерні системи та мережі, мережеві ресурси, сервіси та інфраструктуру організації.</p>
<b>Перелік програмних результатів навчання</b>	<p><u>Знання.</u></p> <p>Знати і розуміти теоретичні положення, що лежать в основі функціонування апаратних та програмних засобів комп'ютерної інженерії.</p> <p>Знати сучасні методи та технології для розв'язання прикладних задач комп'ютерної інженерії.</p>

### Уміння

Застосовувати правові норми, норми з охорони праці, безпеки життєдіяльності у професійній діяльності.

Зберігати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства, застосовувати і використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Мати навички розробки, моделювання, тестування, діагностування та обслуговування апаратних та програмних засобів комп'ютерної інженерії.

Вміти застосовувати знання для формулювання і розв'язування технічних задач спеціальності, використовуючи методи, що є найбільш придатними для досягнення поставлених цілей.

Вміти використовувати методи аналізу та синтезу при розробці апаратних та програмних засобів комп'ютерної інженерії.

Вміти системно мислити та застосовувати творчі здібності до формування нових та нестандартних рішень при розв'язуванні задач комп'ютерної інженерії.

Вміти застосовувати знання технічних характеристик, конструктивних особливостей, призначення і правил експлуатації апаратних та програмних засобів комп'ютерної інженерії для вирішення технічних задач у професійній діяльності.

Вміти здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язання задач комп'ютерної інженерії.

	<p>Вміти ефективно працювати як індивідуально, так і у складі команди при вирішенні технічних та організаційних задач у професійній діяльності.</p> <p>Вміти ідентифікувати, класифікувати та описувати роботу програмно-технічних засобів комп'ютерної інженерії.</p> <p>Вміти поєднувати теорію і практику, проводити експериментальні дослідження, а також приймати рішення та виробляти стратегію діяльності для вирішення задач у професійній діяльності з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних, державних та виробничих інтересів.</p> <p>Вміти обґрунтовувати прийняті рішення, оцінювати, оформляти та представляти результати професійної діяльності згідно діючої нормативній документації.</p> <p>Вміти використовувати сучасні інтегровані середовища, методи і технології розробки, впровадження, адміністрування комп'ютерних систем та мереж, баз даних і знань.</p>	
	<p><u>Комунікація</u></p> <p>Спілкуватись усно та письмово з професійних питань українською мовою та однією з іноземних мов.</p> <p>Використовувати інформаційно-комунікаційні технології для ефективного спілкування на професійному та соціальному рівнях.</p>	
	<p><u>Автономія і відповідальність</u></p> <p>Вміти адаптуватись до нових ситуацій, обґрунтовувати, приймати та реалізовувати рішення у межах професійної компетенції.</p> <p>Усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань, удосконалення креативного мислення.</p> <p>Якісно виконувати роботу, досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики та нести відповідальність за результати своєї діяльності.</p>	
<b>Опис дисципліни</b>		
<b>Структура навантаження на студента</b>	Загальна кількість годин	180
	Кількість кредитів	6
	Кількість лекційних годин	30
	Кількість практичних занять	30
	Кількість годин для самостійної роботи студентів	120
	Форма підсумкового контролю	Залік



	технічних рішень. Методологія рішення завдань структурного синтезу. Параметричний синтез. Математичні моделі й методи параметричного синтезу. Методи оптимізації в проектуванні технічних систем. Вибір раціональних варіантів рішення технічного завдання. Послідовний аналіз. Метод Парето. Метод гілок і меж
Тема 7 Бази даних в САПР.	Загальні положення. Структура інформаційного забезпечення. Банк даних і база даних в САПР. Етапи розвитку баз даних в САПР. Рівні абстракції БД в САПР.
Тема 8 CAD-, CAM-, CAE- технології САПР.	CAD-, CAM-, CAE- технології автоматизованого проектування. Завдання монтажно-комутаційного проектування. Загальні положення. Просторове конструювання. Метод кінцевого елемента. Плоскі конструкції. Монтажно-комутаційне проектування. Поняття теорії графів. Графові моделі. Монтажний простір.
Тема 9 Комплекс засобів САПР.	Комплекс засобів автоматизованого проектування: лінгвістичне, програмне, інформаційне, технічне, математичне забезпечення САПР. Лінгвістичне забезпечення САПР. Класифікація мов САПР. Діалогові мови. Організація діалогу в САПР. Діалогові обміни. Способи взаємодії людини і комп'ютера. Програмне забезпечення САПР. Склад ПЗ. Класифікація ПЗ САПР по функціональному призначенню. Основні принципи проектування ПЗ САПР. Модульний принцип побудови програм. Інформаційне забезпечення САПР. Банки даних (БнД). Інформаційні потоки в САПР. Функціональний розподіл БЗД. Структура БД (моделі даних). Технічне забезпечення САПР.
Тема 10 Математичне забезпечення та моделювання в САПР	Математичне забезпечення САПР. Математичне моделювання в САПР. Структура математичного забезпечення САПР. Математичні моделі. Чисельні методи рішення рівнянь, обчислень, пошук екстремумів. Алгоритми задач проектування. Математичне моделювання в САПР. Загальні положення. Класифікація моделей. Класифікації математичних моделей. Критерій 1. Критерій 2. Критерій 3. Критерій 4. Методи одержання ММ

Тема 11 Компонування й розміщення елементів у монтажному просторі	Компонування й розміщення елементів у монтажному просторі. Загальні положення. Задача компоновання. Задача розміщення. Щільність упаковки. Розміщення одногабаритних елементів. Задачі розміщення різногабаритних елементів. Компонування блоків. Метод послідовних наближень. Дискретні методи рішення задачі синтезу. Метод вектора спаду. Метод гілок і меж. Спеціальні алгоритми. Конструктивні алгоритми. Силовий алгоритм релаксації. Силовий алгоритм попарної релаксації. Модифікований алгоритм сусідніх парних замін. Алгоритм ітераційного розміщення одногабаритних елементів ГОТО
Тема 12 Задачі трасування з'єднань	Загальні положення. Ручна розробка топології. Автоматизовані методи проектування топології. Автоматичні методи проектування топології. Задачі й методи трасування з'єднань. Хвильовий алгоритм ЛІ. Модифікації хвильового алгоритму ЛІ. Метод зустрічних хвиль. Обмеження області поширення хвилі. Променеві алгоритми. Двопроменевий алгоритм. Канальне трасування. Методика проектування на основі стиснення рисунку топології.
Тема 13 CASE-технологія проектування програмного забезпечення інформаційних систем (ІС)	Вступ. Життєвий цикл програмного забезпечення. Характеристика, склад і функціональні можливості CASE-засобів. Підтримка графічних моделей. Контроль проектної інформації. Організація та підтримка репозиторію. Підтримка процесу проектування і розроблення
Тема 14 Класифікація CASE-засобів	Вступ. Класифікація CASE-засобів за типами. Засоби аналізу та проектування. Засоби проектування баз даних. Засоби програмування. Засоби супроводження. Засоби міграції і реінжинірингу. Засоби оточення. Класифікація за категоріями. Класифікація за рівнями.
Тема 15 Засоби структурного аналізу та проектування систем	Вступ. Діаграми потоків даних. Зовнішня сутність (термінатор). Текст. Керуючий процес та керуюче сховище. Керуючий потік. Вузол змінювання типу. Словник даних. Специфікації процесів. Діаграми «сутність-зв'язок». Перевірка ERD на коректність. Діаграми переходів станів.



<b>Політика дисципліни</b>	
<b>Політика відвідування</b>	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання організується в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.
<b>Політика щодо дедлайнів та перескладання</b>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
<b>Академічна доброчесність</b>	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.

### Система оцінювання

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних, семінарських та інших видів занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати атестацію з предмету – 60 балів); підсумковий/семестровий контроль, проводиться у формі заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

Підсумкова оцінка за умови заліку виставляється як загальна сума балів, набраних за результатами поточного контролю.

#### **Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни**

Види навчальної роботи	Мах кількість балів
Виконання практичних робіт Т 01-Т 15	5*15=70 балів
Виконання індивідуальних завдань ІЗ 1-ІЗ 3	10*3=30 балів
<b>Всього</b>	<b>100</b>

<b>Шкала оцінювання</b>		
ECTS	Бали	Зміст
<b>A</b>	90-100	Бездоганна підготовка в широкому контексті
<b>B</b>	80-89	Повні знання, міцні вміння
<b>C</b>	70-79	Хороші знання та вміння
<b>D</b>	65-69	Задовільні знання, стереотипні вміння

<b>Е</b>	60-64	Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах
<b>FX</b>	35-59	Слабкі знання, відсутність умінь
<b>F</b>	1-34	Необхідний повторний курс

**Перелік рекомендованої літератури.  
Базова**

1. Савеленко О. К., Якименко Н. М., Колодочкіна А. В., Сорокін В. В. Технології проектування комп'ютерних систем. Навчальний посібник. Кропивницький: ФОП Лисенко В. Ф. 2017. 308 с.
2. Мірошник М. А., Клименко Л. А., Корольова Я. Ю. Технології та автоматизація проектування цифрових пристроїв складних комп'ютерних систем на ПЛІС: навчальний посібник. Харків: УкрДУЗТ, 2021. 221 с.
3. Мірошник М. А., Курцев М. С. Автоматизація проектування вбудованих систем і програмних засобів на ПЛІС мовою опису апаратури: навчальний посібник. Харків: УкрДУЗТ. 2021. 332 с.
4. Шестопалов С. В. Моделі та методи прийняття рішень в комп'ютерних системах. Навчальний посібник. К.: ДУТ. 2020. 45 с.
5. Полетаєв М. І., Коновалов С. М. Проектування інформаційних систем. Методичні матеріали до лабораторних занять, Одеса, 2019. 144 с.
6. Полетаєв М. І., Коновалов С. М. Проектування інформаційних систем. Методичні матеріали до практичних занять, Одеса, 2019. 96 с.
7. Полетаєв М. І., Коновалов С. М. Методи, моделі та технології проектування інформаційних управляючих систем. Методичні матеріали до лабораторних занять, Одеса, 2019. 46 с.
8. Мартинович Л. Я., Гунченко Ю. О., Коренкова Г. В., Шугайло Ю. Б. Технології проектування комп'ютерних систем: Методичні вказівки до виконання курсового проекту. «ТЕС»: Одеса. 2022, 28 с.
9. Савленко О. К., Якименко Н. М., Колодочкіна А. В., Сорокін В. В. Технології проектування комп'ютерних систем: навч. посіб. Кропивницький: Лисенко В.Ф., 2017. 308 с.

## Допоміжна

1. Stallings W. Data and Computer Communications 10th Pearson, 2013. 912 р.
2. Николайчук Я. М., Возна Н. Я., Пітух І. Р., Проектування спеціалізованих комп'ютерних систем. Навчальний посібник. Тернопіль: ТЗОВ «Терно-граф». 2010. 392 с.
3. Галузинський Г. П., Гордієнко І. В. Сучасні технологічні засоби обробки інформації: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2008. 134 с.
4. Каземіров Г. Г., Соколов А. Г., Основи побудови САПР і АСТПП. К: Вища школа, 2009. 294 с.
5. Казеннов Г. Г., Соколов А. Г. Основи побудови САПР і АСТПП. К.: Вища школа, 1989. 295 с.
6. Николайчук Я. М., Возна Н. Я., Пітух І. Р. Проектування спеціалізованих комп'ютерних систем. Навчальний посібник. Тернопіль: ТЗОВ «Терно-граф», 2010. 392 с.
7. Казеннов Г. Г., Соколов А. Г. Основи побудови САПР і АСТПП, К: Вища школа, 1989. 295 с.
8. Дрінь Я.М., Філіпчук О.І., Сопронюк О.Л. Вища математика: Лінійна і векторна алгебра та аналітична геометрія : навч. посібн. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2020. 280 с.
9. Філіпчук О.І., Кириченко О.Л., Антонюк С.В. Математичні основи ІТ: лабораторний практикум : навч. посібн., ч.1. Чернівці : Чернівецький нац. унт, 2022. 112 с.
10. Дубовик В.П. Юрик І.І. Вища математика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 4-те вид. К. : Ігнатекс-Україна, 2013. 648 с.

## 13. Інформаційні ресурси

1. MPI: A Message-Passing Interface Standard. Message Passing Interface Forum. - Version 1.1. - URL: <http://www-unix.mcs.anl.gov/mpi>
2. MPI: The Message Passing Interface. - URL: [http://parallel.ru/tech/tech\\_dev/mpi.html](http://parallel.ru/tech/tech_dev/mpi.html)

3. Portable Batch System. - URL: <http://www.openpbs.org>
4. ScaLAPACK Users Guide. - URL: [http://www.netlib.org/scalapack/scalapack\\_home.html](http://www.netlib.org/scalapack/scalapack_home.html)
5. The OpenMP Application Program Interface (API). - <http://www.openmp.org>